

Ekvivalentná škála a ekvivalentný disponibilný príjem domácnosti

Prečo sa príjem dvoch rôznych domácností neporovnáva len podľa množstva eur v peňaženke – a čo s tým má spoločné počet osôb v domácnosti.

Prečo sa príjmy domácností neporovnávajú priamo

Domácnosť s jedným dospelým a domácnosť s dvoma dospelými a dvoma deťmi majú pri rovnakom príjme úplne inú životnú úroveň.

Ak chceme spravodlivo porovnať, ako sa domácnostiam finančne darí, nestačí porovnať len celkový príjem domácnosti. Domácnosť so štyrmi členmi potrebuje na dosiahnutie rovnakej životnej úrovne viac peňazí ako domácnosť s jedným členom – ale nie štyrikrát viac. Mnohé výdavky totiž domácnosť zdieľa spoločne (napríklad bývanie, kúrenie, spotrebiče), a preto sa jej potreby nezvyšujú lineárne s každým ďalším členom.

Práve na tento účel sa používa **ekvivalentná škála**.

Čo je ekvivalentná škála

Ekvivalentná škála je súbor koeficientov (váh), ktoré sa priradujú jednotlivým členom domácnosti podľa ich veku a poradia. Slovensko pri tom používa metodiku Eurostatu, tzv. **modifikovanú škálu OECD**, ktorá sa uplatňuje v rámci zisťovania EU-SILC (štistiky o príjmoch a životných podmienkach).

Člen domácnosti	Koeficient
Prvý člen domácnosti vo veku 14 rokov a viac	1,0
Druhý a každý ďalší člen domácnosti vo veku 14 rokov a viac	0,5
Každý člen domácnosti mladší ako 14 rokov	0,3

Súčet týchto koeficientov za všetkých členov domácnosti sa nazýva **ekvivalentná veľkosť domácnosti**.

Ako sa vypočíta ekvivalentný disponibilný príjem domácnosti

Ekvivalentný disponibilný príjem domácnosti sa vypočíta jednoducho:

Ekvivalentný disponibilný príjem = Ročný disponibilný príjem domácnosti ÷ Ekvivalentná veľkosť domácnosti

Disponibilný príjem domácnosti je súčet ročných príjmov všetkých členov domácnosti za príslušný kalendárny rok po odpočítaní daní a zákonných odvodov na zdravotné a sociálne poistenie.

Výsledné číslo predstavuje ročný príjem prepočítaný tak, akoby ho poberal každý člen domácnosti samostatne – a práve toto číslo umožňuje spravodlivo porovnávať životnú úroveň domácností rôznej veľkosti a zloženia.

Príklad výpočtu

Domácnosť: 2 dospelí + 1 dieťa (10 rokov)

Ročný disponibilný príjem domácnosti: 21 600 €

Člen domácnosti	Vek	Koeficient
1. dospelý	42 rokov	1,0
2. dospelý	39 rokov	0,5
Dieťa	10 rokov	0,3
Ekvivalentná veľkosť domácnosti		1,8

Ekvivalentný disponibilný príjem domácnosti sa vypočíta takto:

$$21\,600\text{ €} \div 1,8 = 12\,000\text{ €}$$

Táto domácnosť má teda ekvivalentný disponibilný príjem **12 000 € ročne** na jedného člena domácnosti. Práve toto číslo sa porovnáva s inými domácnosťami a používa sa aj pri výpočte ukazovateľov chudoby a príjmovej nerovnosti.

Podmienka domácnosti s nízkymi príjmami vo výzve Obnov dom Mini⁺

V rámci výzvy **Obnov dom Mini⁺** je príspevok na obnovu rodinného domu možné poskytnúť **len vtedy, ak rodinný dom obýva domácnosť s nízkymi príjmami.**

Za domácnosť s nízkymi príjmami sa na účely tejto výzvy považuje domácnosť ohrozená energetickou chudobou, t. j. domácnosť ktorej **ekvivalentný disponibilný príjem na jedného člena za rok 2024 nepresiahne 12 990 €.**

Hranica ekvivalentného disponibilného príjmu

12 990 € ročne

na jedného člena domácnosti za rok 2024

Ako si overím, či spĺňam podmienku?

1. Zistíte **ročný disponibilný príjem vašej domácnosti za rok 2024** - ide o súčet príjmov všetkých členov domácnosti za celý rok 2024 po odpočítaní daní a zákonných odvodov na zdravotné a sociálne poistenie.
2. Určíte **ekvivalentnú veľkosť domácnosti** – podľa tabuľky vyššie (prvý dospelý = 1,0; každý ďalší dospelý alebo osoba od 14 rokov = 0,5; každé dieťa do 14 rokov = 0,3).
3. Vydelíte ročný disponibilný príjem ekvivalentnou veľkosťou domácnosti.
4. Ak je výsledok **12 990 € alebo menej**, vaša domácnosť spĺňa podmienku domácnosti s nízkymi príjmami a je oprávnená žiadať o príspevok v rámci výzvy Obnov dom Mini⁺.

Príklad: Spĺňa naša modelová domácnosť podmienku?

Modelová domácnosť z príkladu vyššie (2 dospelí + dieťa, 10 rokov) s ročným disponibilným príjmom 21 600 € má ekvivalentný disponibilný príjem **12 000 €**. Keďže 12 000 € je menej ako 12 990 €, **táto domácnosť podmienku spĺňa** a je oprávnená žiadať o príspevok.

Na čo sa toto číslo používa

Ekvivalentný disponibilný príjem je základom pre výpočet ukazovateľov chudoby a sociálneho vylúčenia v Slovenskej republike aj v Európskej únii (napr. hranica rizika chudoby). Vo výzve Obnov dom mini+ sa používa na posúdenie, či domácnosť obývajúca rodinný dom spĺňa podmienku ohrozenia energetickou chudobou.

Zdroj metodiky: Eurostat, zisťovanie EU-SILC (štatistiky Európskej únie o príjmoch a životných podmienkach), modifikovaná ekvivalentná škála OECD. Presné aktuálne znenie metodiky a súvisiacich ukazovateľov odporúčame overiť na webových stránkach Štatistického úradu Slovenskej republiky a Eurostatu.

Táto informácia slúži na všeobecné informačné účely pre verejnosť a nie je právne záväzná. Záväzné a úplné podmienky poskytnutia príspevku určuje vyhlásená výzva s kódom výzvy 26-MFOD-V01 a jej príloha č. 1 - Príručka pre žiadateľa. V prípade rozdielu medzi týmto materiálom a vyhlásenou výzvou platí znenie vyhlásenej výzvy a Príručky pre žiadateľa.